

Salomo's wijsheid?

Preek over 1 Koningen 3:16-28

Te lezen: 1 Koningen 3:16-28

19 juni 1977

Wij lazzen vanmorgen één van de bekendste geschiedenissen uit het oude testament. Mensen die nagenoeg niets van de Bijbel weten, weten nog wel wat een 'salomonsoordeel' is. Salomo's wijsheid, waarover het in deze geschiedenis gaat, is spreekwoordelijk.

Het verhaal over koning Salomo, over die twee ruziënde vrouwen, over die ene nog levende baby, en vooral over dat zwaard dat dreigend boven die onschuldige baby kwam te hangen, behoort op school tot de top-tien van verhalen die tijdens de bijbelles verteld worden. Wanneer die ene vrouw in dat vreselijk spannend moment uitriep: 'Geef het kind dan maar aan die ander, maar dood het niet', haalde je als kind opgelucht adem. Als de koning tenslotte sprak: 'Maar u bent de echte moeder', verzonk je in de bewondering voor koning Salomo. Wat een slimmerik van een koning!

Tien tegen één, dat u dit tijdens de schriftlezing opnieuw dacht, net als vroeger op school: wat een slimmerik! Je moet maar op het idee komen om met een zwaard de echte moeder op te vissen. Een zwaard als hengel! Knap hoor! Een begaafd kenner van het moederhart, die Salomo! Wat heeft hij die mensenkennis handig uitgespeeld! Is dat zo? Is die rechtspraak een staaltje van Salomo's slimheid?

Gaat deze geschiedenis over de buitengewone mensenkennis van Salomo?

Toen Salomo koning was geworden verscheen God hem in een droom, en vroeg hem: 'Salomo, wat zal ik u geven?' Salomo vroeg van God wijsheid om zijn volk te regeren. Wat deed God toen hij Salomo's gebed om wijsheid verhoorde? Maakte God Salomo een beetje slimmer dan de andere Israëlieten?

Gaf God juist een beetje méér mensenkennis aan zijn onderdanen? Wat was dat voor een wijsheid die God aan Salomo gaf? Was dat onze wijsheid, maar dan juist een beetje wijzer?

Toen God Salomo wijsheid schonk om zijn volk te regeren, maakte God Salomo niet slimmer dan hij al was, maakte God het verstand dat Salomo al bezat niet een beetje scherper. Toen God Salomo wijsheid schonk: gaf God Salomo een nieuw verstand: Een nieuwe manier van denken, een nieuwe manier van redeneren en overleggen, een nieuwe manier om problemen op te lossen.

Wanneer Salomo het conflict tussen die om een kind ruziënde vrouwen oplost door een zwaard boven het kind te houden, door de echte moeder te laten zeggen: 'Geef het kind dan liever aan mijn tegenstandster, maar doodt het niet!' is dat niet een

staaltje van buitengewone slimheid en buitengewone mensenkennis.
In het 'Salomo's oordeel' stuiten we op het nieuwe verstand dat God aan koning Salomo gaf:
die nieuwe manier van redeneren en overleggen,
die nieuwe manier om problemen op te lossen.

Waarin zit dat nieuwe van de wijsheid van Salomo?

Het nieuwe van Salomo's wijsheid kun je als volgt onder woorden brengen: 'Gelijk heb je niet, gelijk dat moet je krijgen'. Dat is een heel nieuwe wijsheid! Geleid door deze nieuwe wijsheid spreekt koning Salomo recht: 'Gelijk heb je niet, gelijk moet je krijgen'. Eén van de beide vrouwen had gelijk. Het kind was van haar. Ze moest echter eerst haar recht op haar kind uit handen geven: 'Geef het dan liever aan de ander'. Daarna ontving ze van koning Salomo haar recht op het kind als geschenk. 'U bent de moeder!'

Dit is de inhoud van de nieuwe wijsheid die koning Salomo van God ontving: 'Je hebt gelijk, je hebt geen rechten; je gelijk, je rechten krijg je, nadat je ze éérs uit handen hebt gegeven'.

Koning Salomo verschijnt in de Bijbel als het type van koning Jezus. In koning Salomo ontdek je de trekken van koning Jezus. In de wijsheid van koning Salomo zie je de wijsheid van koning Jezus aangekondigd: Zo zal eens de grote Zoon van Salomo, de ware koning over Israël, rechtspreken.

Het bijzondere van de ware Salomo, koning Jezus is, dat Hij niet alleen volgens de nieuwe wijsheid rechtspreekt, maar ook zichzelf onder deze wijsheid plaatst.

De ware Salomo gaat zelf eerst onder het salomonsoordeel door.

Op Golgotha maakt de ware koning Salomo zichzelf tot de echte moeder en tot het levende kind uit de geschiedenis van 1 Kon. 3.

Het zwaard dat in 1 Kon. 3 boven het kind hangt, hangt op Golgotha boven Jezus. Het hangt niet alleen boven Hem. Het valt ook. Zoals de echte moeder in 1 Kon. 3 haar rechten uit handen geeft, zo geeft Jezus voor Kajafas en voor Pilatus terecht staande, zijn rechten uit handen. Hij gaat zich niet verdedigen, hij gaat geen discussie aan met zijn aanklagers en rechters.

Aan het kruis geeft Jezus alles uit handen. 'Vader, in uw handen beveel ik mijn geest'. Op Golgotha gaat de ware Salomo zelf onder het salomonsoordeel door. De wijsheid volgens welke koning Jezus over u en mij regeert, wordt eerst op Jezus zelf toegepast.

Koning Jezus regeert volgens de wijsheid van Salomo.

U en uw vrouw hebben een verschil van mening over de opvoeding van uw kinderen. U wilt een bepaalde zaak zuss aanpakken, uw vrouw zo. In veel gevallen wordt het verschil van mening voor beide partijen een prestigeproject. En wordt het gelijk over en weer een persoonlijk bezit. In het vrije weekend let een vader scherp op het gedrag van zijn kinderen. Hij onthoudt alles wat er bij de kinderen niet probleemloos verloopt, om het 's avonds aan zijn vrouw voor te leggen als bewijsmateriaal voor

haar ongelijk. 'Heb je gemerkt hoe stilletjes Elsje voor zich uit zit te staren? Dat komt omdat jij...' Als vader hebt u goede redenen voor deze opstelling! Het gaat om de toekomst van uw kinderen! Als ouder wilt u uw verantwoordelijkheden dragen! U hebt uw levenservaring, u hebt uw principes. Wanneer u als ouders met uw meningsverschil naar Jezus gaat, dan zegt Jezus niet tegen u als vader: 'U hebt gelijk'. Of tegen u als moeder: 'U hebt gelijk'. Jezus zal u ontvangen zoals Salomo die beide ruziënde vrouwen ontving, Hij zal van u vragen uw eigen gelijk uit handen te geven.

Laten we als ouders eens heel stil worden. Hebben we als ouders eigenlijk ooit gelijk als het om de toekomst van de onze kinderen gaat?

Is het geen opvoedkundige hoogmoed wanneer een vader en een moeder, wanneer het om de toekomst van Jantje gaat, met elkaar ruzie maken: 'Ik heb gelijk!' 'Nee, ik heb gelijk!', alsof wij hun toekomstig leven zouden kunnen organiseren, hun huwelijksgeluk zouden kunnen regelen, hun gelovig zouden kunnen maken.

Wanneer we heel stil, heel eerlijk worden weten we wel dat we het niet kunnen. Dat we de toekomst van onze kinderen niet in onze handen hebben.

Maar het snijdt diep in ons vlees en bloed om dit voluit te erkennen.

De meeste ouders ontvangen hun kinderen als een stuk van henzelf. Trots houdt de jonge vader zijn pasgeboren zoon in de armen en zegt: 'Vlees en bloed van mezelf'.

Tijdens de kraamvisites doen tantes hun best om vast te stellen op wie de jonggeborene lijkt: De oren van zijn moeder. De neus van zijn vader. En als hij driftig wordt omdat hij de fles niet snel genoeg krijgt: het karakter van zijn grootvader!

De meeste ouders ontvangen hun kinderen als een stuk van henzelf. Het is vreselijk moeilijk om eerlijk te erkennen dat je kinderen niet een stuk van jezelf zijn. En om in te zien dat zeker hun toekomst niet een stuk van jezelf is. Dat je het met al je goede bedoelingen eigenlijk nooit kunt zeggen als het om opvoedingsproblemen gaat: 'Ik heb gelijk!'

In de geschiedenis van 1 Koningen 3 staat de toekomst van een pasgeboren kind op het spel. Twee vrouwen maken aanspraak op hem:

Ik heb recht op hem! Hij is vlees en bloed van mij, heer, ik heb recht op hem! Ik heb hem ter wereld gebracht.

Koning Salomo laat een zwaard halen, met dat zwaard kapt hij het af: Het argument van: 'mijn vlees en mijn bloed.' Het argument van: 'Ik heb hem gebaar!'

Als het gaat om de vraag of dat jongetje zal leven, zijn voor koning Salomo deze dingen niet ter zake.

Als het gaat om de trots van ouders, om het prestige van de vader, om de goede naam van moeder, zijn deze zaken erg belangrijk. 'Ik zei verleden jaar tegen mijn vrouw:

Onze Jan moet naar het gymnasium, en kijk eens naar zijn rapport, hoe goed hij het doet'. Arme Jan is een stuk van zijn vader, en zijn rapport bepaalt vaders aanzien onder de familieleden.

Maar als het niet gaat om de vader, maar om de zoon, als het niet gaat om de trots en het prestige van de ouders, maar om de toekomst van het kind, hangt koning Salomo,

hangt koning Jezus een zwaard boven die aanspraak van vlees en bloed.

De echte moeder in de geschiedenis van 1 Koningen 3 is de moeder die haar kind uit handen wil geven. Die af wil zien van haar natuurlijke rechten. De echte moeder gaf haar kind helemaal over aan de koning: 'Geef u het dan maar aan die andere vrouw. Doet u wat goed is in uw ogen'.

Wanneer u en uw vrouw met uw meningsverschil over de opvoeding tot Jezus gaan, zal Hij niet tegen u beiden zeggen: U hebt gelijk.

De ware koning Salomo vraagt u uw gelijk uit handen te geven. Vraagt u uw kind uit handen te geven. Hij wil u verlossen van de gedachte dat uw kind een stuk van u is. En dat zijn toekomst in uw hand ligt.

Mag ik u vragen: Hoe fungeert de Bijbel, hoe fungeert het geloof in Jezus Christus voor u als ouders? Is de Bijbel, is het geloof voor u de instantie die uw gelijk krijgt? Of is Jezus Christus de koning bij wie u beiden uw gelijk inlevert?

Hoe vaak beweert u op hoge toon dat een christen andere opvoedingsprincipes en een andere opvoedingspraktijk hanteert? Hoe vaak hebt u samen uw trots en prestige als ouders ingeleverd, hebt u uw principes en ideeën overgegeven, om zo uw kind van koning Jezus terug te ontvangen?

Wanneer het om grote dingen gaat als om de toekomst, om het leven, geldt bij koning Jezus: 'Gelijk heb je niet, gelijk moet je krijgen'.

Als het gaat om de toekomst, hebben we nooit gelijk, hoogstens kunnen we het krijgen in Jezus, nadat we het uit handen hebben gegeven.

In de gemeente heeft broeder X ten aanzien van een bepaalde zaak een uitgesproken mening, broeder Y denkt er heel anders over.

Op koffievizite bij elkaar hebben ze er verhitte debatten over gevoerd, op menige gemeentevergadering bepaalde hun verschil in inzicht de sfeer, ze menen beide gelijk te hebben. Ze menen vooral beiden gelijk te hebben.

Ik durf rustig te zeggen: als het om het welzijn van de gemeente gaat, heeft niemand gelijk!

Degene die op een gemeentevergadering of op een kerkenraadsvergadering het grootste recht heeft om zich uit te spreken, is diegene die af kan zien van zijn eigen gelijk. Nadat je je mening hebt gegeven moet je de zaak zelf aan Jezus kunnen toevertrouwen. Het is grenzeloze hoogmoed en zelfoverschatting in de gemeente je mening er door te willen drukken. Gelijk heb je niet, gelijk ontvang je van de Heer, nadat je het uit handen hebt gegeven.

Amen.